

Kuulemistilaisuus Itä-Suomen järjestöille tulevaisuuden STEA-avustuslinjauksista 8.10.2024

Sanna Heinonen: Kiittää tilaisuuden järjestämisestä. Kuuleminen voi alkaa.

Tatu Tossavainen: Korostaa järjestöjen vahvuutena kykyä tunnistaa yhteiskunnallisia ilmiöitä ja halu toimia ratkaisukeskeisesti. Sitoutuminen ihmisen puolustamiseen, ja ihmisten puolella olemiseen. Murroksessa laajemmin taustalla hyvinvointivaltion roolin uudelleen pohtiminen ja neuvottelemisen. Tärkeitä nostoja: järjestöjen autonomia, mahdollisuuksien ja riskien tunnistaminen, innovatiivisuuden tukeminen, leikkausten vaikutusten arviointi.

Mika Pyykön esityksen aikana käytyjen keskustelujen pääpiirteet

Pyykkö korostaa omaa sitoutumattomuuttaan selvitystyössä, asia keskeisesti.

Ennaltaehkäisyssä tarvitaan jo olemassa olevien hyvien asioiden vahvistamista optimistisella asenteella.

Tarvitaan enemmän arviointia järjestöjen tarjoamien palvelujen ja toimintojen välisistä prioriteettikysymyksistä.

pe 11.10. kello 13–14.30 Webinaari selvitystyön tämänhetkisestä tilanteesta, ei mahdollisuutta livekysymyksiin, mutta kysymyksiin vastataan tilaisuuden jälkeen.

pe 11.10. kello 13–14.30 Webinaari selvitystyön tämän hetkisestä tilanteesta, ei mahdollisuutta livekysymyksiin, mutta kysymyksiin vastataan tilaisuuden jälkeen.
<https://stm.fi/tapahtumat/2024-10-11/mika-pyykon-selvitystehtava-sosiaali-ja-terveysalan-jarjestokuulemisten-yhteenveto>

Selvitys voi vaikuttaa STEA:n strategisiin tavoitteisiin. Selvitys voi vaikuttaa lainsäädännöllisiin asioihin. Lainsäädännön muutokset saadaan voimaan aikaisintaan 2026.

Kyselyn tulosten läpikäynti

Dianumerot kertovat Järjestökyselyn vastauksista -osan diojen numerot.

Diat : Viisi merkittävintä terveys-/hyvinvointihaastetta ja järjestöjen toiminnan merkitys + avoimet vastaukset ja Toiminnan painotusnäkökulma

Muistio 8.10.2024

Ennakoiva- ja ehkäisevä toiminta lomittuu käytännön toiminnassa ja palveluita tarjotessa. Ovat usein osittain päällekkäisiä.

Ensimmäinen kommentti salista:

- Tuleeko käsitteet varmasti ymmärretyiksi haastateltavien toimesta?

Toinen kommentti salista:

- Ei ole varmaa siitä, että onko täysin samaa mieltä käsitteiden käytöstä. Mutta silti samoilla linjoilla siitä, että tähän toimintaan tulee panostaa ja tullaan panostamaan myös tulevaisuudessa järjestöjen puolelta.
- Näemme järjestöjen roolin vaikutukset koko ihmisen elinkaareissa niin ennakoivana, ennaltaehkäisevänä ja korjaavana. Tässä korostuu yleishyödyllisyys.

Pyykkö vastaa:

- Mistä löytyy hyvää maaperää, jossa järjestöt pystyisivät vakiinnuttamaan asemansa? Järjestöjen pitäisi pystyä paremmin sanoittamaan omaa toimintaansa ja sen tavoitteita.

Kolmas kommentti salista:

- Pitäisikö keskusteluun saada paremmin mukaan kaikkein huonoiten voivat alueet? Onko selvitystyössä selvyttä siitä, miten hyvinvointialueen resurssit ovat riittämättömät ja toimia delegoidaan järjestöille näissä tilanteissa.
- Jotkin hyvinvointialueet yrittävät siirtää korjaavia tehtäviä järjestöille, kun heidän omat resurssinsa ei riitä. Onko hyvinvointialueilla tietoa mikä on järjestöjen rooli ja tehtävä.

Pyykkö vastaa:

- Olette asiantimessä.

Neljäs kommentti salista:

- Jos autonomia on tärkeä teema järjestöille, niin silloin täytyisi löytää paremmin rajat sille, mistä hyvinvointialueiden ja järjestöjen rajat löytyvät.
- Järjestötoiminnan näkökulmasta kaikki järjestötyö on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää ja ennakoivaa työtä sekä tietotyötä ja tiedon tuottamista. Hyvinvointialueet sitten vuorostaan tulisi hoitaa korjaavat toiminnot, vaikka asia ei näin olekaan.
- Järjestöt ovat kansalaisyhteiskunnan puolustajien ja hyvinvointiyhteiskunnan puolustajia

Pyykkö vastaa:

Muistio 8.10.2024

- Perusteita löytyy sille, että esimerkiksi asiakaslähtöinen potilastyö on sekä korjaavaa, että ennaltaehkäisevää. Järjestöjen autonomian väheksymisestä ei ole kyse, vaan yhteiseen eetokseen pyrkimysestä.

Kommentti salista, Kuopion ensikotiyhdistys ry:

- Ollaan tärkeiden asioiden äärellä puhuttaessa ennaltaehkäisevässä toiminnassa, ja toimijuuden ja osallisuuden tukemisessa.
- Autonomian pitäminen on tärkeää, jotta järjestö pääsee tekemään sitä työtä, joka järjestölle kuuluu. Hyvinvoinnin, toimijuuden ja osallisuuden tukemista
- "meidän roolimme ei ole pääsääntöisesti tehdä hyvinvointialueelle kuuluvia tehtäviä"

Pyykkö vastaa:

- Samaa mieltä. Fiksu kommentti.

Kommentti salista, Seniorien ATK-yhdistys SAVONETTI ry:stä.

- Työ digituesta on tärkeää ja välttämätöntä, koska yhteiskunta ei ole missään muodossa itse tarjonnut palveluita ikääntyvälle väestölle, joka on jäänyt täysin yksin digipalveluiden kanssa.
- Ei riitä, että DVD:llä on velvollisuus valtakunnallisen digituen koordinointiin. Tarvitaan toimintaa paikallisella tasolla.
- Huolia löytyy leikkausten tullessa, jos ainoa toiminnanjohtajakin joudutaan irtisanomaan, sillä palveluita ei ole mahdollista hoitaa pelkästään vapaaehtoisvoimin.
- Yleensä digisyrjäytyminen johtaa yksinäisyyteen ja eriarvoisuuteen.

Kommentti salista, Pohjois-Savon järjestöneuvosto

- STEA-rahoitteinen jatkuvuus on järkevää, sillä hankkeet kuolevat niiden päättymisen jälkeen ja niitä on vaikeaa, ellei jopa mahdotonta integroida pysyväksi osaksi järjestöjen toimintaa.

Kommentti salista,

- Digineuvonnassa tärkeää on toiminnan jatkuminen, koska asiakkaat eivät yksinkertaisesti pärjää ilman järjestöjen tarjoamia palveluita. Ikäihmiset ovat suuressa riskissä syrjäytyä ja jäädä täysin yhteiskunnan ulkopuolelle.

Kommentti salista, Mikkelin Setlementti ry

- Meillä on ikäihmisten kohtaamispaikkoja tarjoava palvelu, ikädigihanke, jossa resurssit suhteessa asiakasmääriin ovat täysin vääristyneet. Emme pysty tälläkään hetkellä auttamaan kaikkia apua ja tukea tarvitsevia.

Muistio 8.10.2024

- Järjestö eniten huolissaan siitä, että vuosista 26–27 ei vielä tässä kohtaa tiedetä mitään. Tämä tekee kehittämistyöstä ja toiminnan suunnittelemisesta todella vaikeaa niin rekrytoinnin kuin toimintojen järjestämisen kannalta.
- Silti asianomainen esittää, että muutokset ovat tarpeellisia, mutta täytyy tunnistaa väestörakenteen tuottamat tilanteet, joissa valtava joukko ihmisiä tarvitsee apua.

Pyykkö vastaa:

- Ymmärrän, tämä on hyvin valitettavaa. Selvitystyötä olisi pitänyt pystyä edistämään paremmalla aikataululla, jotta suunnittelu olisi pitkäjänteisempää

Kommentti salista:

- Hyvin vaikeaa onnistua järjestöjen toiminnassa siinä, että ihminen kohdataan kokonaisena leikkausten keskellä.

Pyykkö vastaa:

- Näin se on järjestöjen osalta. Kaikki järjestöt eivät voi saada valtion tukea. Kaikki järjestöt eivät silti toimi eettisesti ja hyvin. Kyllä julkisellakin puolella tehdään paljon työtä siinä, että ihmistä pyritään kohtaamaan kokonaisena.

Koonti keskustelun litteroinnista

- **Ennakoiva ja ehkäisevä työ järjestöissä:** On tärkeää korostaa, että vaikka järjestöjen toiminnassa voi olla mukana korjaavia elementtejä, niiden erityinen lisäarvo yhteiskunnalle on ennakoivassa ja ehkäisevässä työssä. Tämä auttaa vähentämään myöhempiä yhteiskunnan kustannuksia, kun ongelmiin puututaan ennen niiden syntymistä tai pahenemista.
- **Hyvinvointialueiden ja järjestöjen roolijako:** Järjestöt kokevat painetta ottaa vastaan korjaavia tehtäviä, kun hyvinvointialueet kamppailevat resurssipulassa. Tämä voi pitkällä aikavälillä hämärtää järjestöjen itsenäistä roolia ja asettaa ne tilanteeseen, jossa niiden varsinainen ehkäisevä ja osallistava työ jää taka-alalle.
- **Järjestöjen autonomian säilyttäminen:** Vaikka järjestöjen rahoitus tulee osittain julkisista varoista, on tärkeää, että niiden autonomia ja vapaaehtoisvoimin tehtävä työ säilyvät. Tämä autonomisuus mahdollistaa joustavuuden ja kyvyn reagoida yhteiskunnallisiin tarpeisiin, jotka eivät aina tule esille julkisessa sektorissa.
- **Pitkäjänteinen rahoitus:** On esitetty huolta, että lyhytkestoiset hankerahoitukset eivät tue pitkäjänteistä ja vaikuttavaa työtä. Pysyvä ja vakaa rahoitus antaisi järjestöille mahdollisuuden kehittää toimintaa pitkäjänteisesti ja siten vaikuttaa merkittävästi ihmisten hyvinvointiin.

- **Kansalaisyhteiskunnan rooli:** Järjestöt ovat kansalaisyhteiskunnan vahvoja toimijoita ja niiden tehtävä on puolustaa ihmisten hyvinvointia ja osallisuutta yhteiskunnassa. On tärkeää, että järjestöjen roolia ei kavenneta liikaa julkisen sektorin tehtävien täyttämiseksi, vaan niiden erityispiirteet tunnustetaan ja tunnustetaan.
- **Digitaaliset palvelut ja eriarvoisuus:** Erityisesti ikäihmiset kohtaavat vaikeuksia digipalveluiden käytössä, mikä lisää eriarvoisuutta ja syrjäytymistä. Järjestöjen tekemä digiosaamisen tukeminen on elintärkeää ja esimerkki siitä, kuinka järjestöt täyttävät yhteiskunnallisen aukon.

Dia: Toiminnan ydin

Kommentti salista:

- Oleelliset asiat on dioissa nostettu esille, sillä järjestöt ovat tärkeitä, ellei välttämättömiä hyvinvoinnin tukemisessa ja vertaistukitoiminnan organisoimisessa. → Osallisuus

Pyykkö vastaa:

- Tämä on juuri näin, että on luonteenomaista, että nämä toiminnot ovat kolmannen sektorin vastuulla, eikä julkisen.

Kommentti salista:

- Vapaaehtoistyö ei toimi ilman sitä, että sitä koordinoidaan. Tämä tarkoittaa, että tarvitaan taloudellista tukea siihen, että se onnistuu

Kommentti salista, Mansikka Ry:stä:

- Vapaaehtoistoimintaan tarvittaisiin enemmän resursseja maakunta-alueiden laitaseuduille, jossa vapaaehtoistoiminta on osittain romahtanut juuri koordinoimisen puutteen takia.

Kommentti salista, Mielihyvin Savosta ry:

- Vastaava kokemus juuri näistä laita-alueella toimivasta vapaaehtoistyötä. Siinä on kohdattu valtavia haasteita juuri tässä koordinoimisessa. Isompien järjestöjen tulisi ottaa koppia pienemistä järjestöistä.

Pyykkö vastaa:

- Miten järjestötoiminta tulevaisuudessa? Onko sosiaalinen media yksi mahdollisuus korvata koordinointiin liittyviä haasteita? Siellä aikuiset järjestäytyvät nopeasti ilman rekisteröitymistä tai haasteita saada sihteerä.

Kommentti salista, Mielihyvin Savosta ry:

- Tämä ei tarjoa mahdollisuutta pitkäjänteiseen toiminnan koordinoimiseen.

Kommentti salista, Kuopion ensikoti ry:

- Someryhmät ovat hyviä ja tärkeitä. Mutta kun työskentely kohdistuu haavoittuvassa asemassa oleviin henkilöihin, ei vapaaehtoistyötä ei voida toteuttaa niin helposti sosiaalisen median kautta, kun palvelun tarvitsijat ovat erityisen haavoittuvissa asemaissa eikä omaa spontaaniuteen tarvittavaa pääomaa. → Ei resursseja lähteä spontaaniin vapaaehtoistoimintaan
- Jokaisella ihmisellä pitäisi olla mahdollisuus toimia ja kokea olevansa osallinen.

Kommentti salista:

- Jos kaikki toiminta jätetään neljännen sektorin varaan, niin silloin laiminlyödään niitä ihmisiä, jotka ovat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa esim. Ne, jotka eivät ole digitaalisessa maailmassa.

Koonti keskustelun litteroinnista:

- **Vertaistuki ja yksinäisyyden torjunta:** Vertaisten kohtaaminen ja osallisuus on tärkeää yksinäisyyden lievittämiseksi. Osallistumisen mahdollistaminen tarjoaa tärkeitä hyvinvointivaikutuksia erityisesti haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille. Tämä näkyy myös kyselyissä ja tutkimuksissa, joissa juuri nämä kaksi tekijää nousevat vahvasti esille.
- **Vapaaehtoistyön koordinoinnin tärkeys:** Vapaaehtoistyö vaatii organisoitua tukea toimiakseen tehokkaasti. Vapaaehtoistyön koordinointiin tarvitaan resursseja, kuten rahaa ja ammattitaitoista henkilöstöä, sillä ilman tukea toiminta kärsii, erityisesti laajoilla ja syrjäisillä alueilla. On tärkeää huomata, että vaikka vapaaehtoistyö on arvokasta, se ei voi yksinään ratkaista kaikkia haasteita.
- **Alueelliset erot ja resurssipula:** Suurilla ja harvaanasutuilla alueilla vapaaehtoisten koordinointi on erityisen haastavaa. Ikääntyneissä väestöryhmissä tarvitaan apua ja tukea toiminnan järjestämiseen. Pienissä kunnissa järjestötoiminta on usein uhattuna, mutta suuremmat toimijat voivat auttaa tukemalla paikallista toimintaa.
- **Vapaaehtoistyön johtaminen:** Pitkäjänteinen vapaaehtoistyö vaatii hyvää johtamista ja selkeitä käytäntöjä, jotta vapaaehtoiset saadaan sitoutumaan ja toiminta pysyy elinvoimaisena. Spontaanit ryhmät, kuten Facebook-ryhmät, voivat olla hyviä lyhyen aikavälin toimintoja, mutta pitkäaikaiseen ja organisoituun toimintaan tarvitaan johdonmukaista tukea.
- **Neljännen sektorin toiminta:** Spontaanit, vapaamuotoiset ryhmät ovat tärkeä osa yhteiskunnan toimintaa ja täydentävät järjestötoimintaa. Kuitenkin, kun toiminta jätetään yksin näiden ryhmien varaan, riskinä on haavoittuvassa asemassa olevien ja digitaalisen maailman ulkopuolella olevien unohtaminen.

Muistio 8.10.2024

Järjestötoiminnan rooli on tarjota tukea ja mahdollisuuksia niille, jotka eivät pysty itsenäisesti osallistumaan vapaamuotoiseen toimintaan.

Dia: Minkä avustaminen erityisen tärkeää myös tulevaisuudessa

Kommentti salista:

- Hyviä tuloksia tekevät toiminta: kokoaikaisena kysymyksenä se mitkä olisivat hyviä mittareita, ja miten pystyttäisiin ikään kuin todistamaan oman toiminnan vaikuttavuus.

Pyykkö vastaa:

- Olen samaa mieltä, että yksikään järjestö ei voi todistaa toimintansa vaikuttavuutta, mutta toiminnan vaikutukset ovat todistettavissa. Tähän tarvitaan tulevaisuudessa yhdenmukaistamista arviointikäytäntöjen suhteen. Järjestökenttä voisi rakentaa yhteisemmän näkemyksen niistä komponenteista, joista hyvä elämä muodostuu.

Kommentti salista:

- Järjestöt ovat syntyneet todelliseen tarpeeseen, jossa tukea ja apua ei saada julkiselta puolelta. Järjestöt täydentävät jo olemassa olevia hyvinvointialueen tarjoamia palveluita.
- Tarpeeseen syntyminen on yksi järjestötoiminnan ydinasioita.

Pyykkö vastaa:

- Samaa mieltä, mutta onhan täällä perustettu myös järjestöjä, jotka on perustettu vain opportunistisesti tavoitellen jotain ihan muuta kuin hyvää elämää, enemmänkin voitto mielessä.
- Pitäisikö rakentaa parempaa yhteistä pohjaa, jotta tulevaisuuden suunnittelu onnistuisi paremmin.
- Pyykkö esitteli ajatuksensa ihmisen perustarpeista suhteessa hyvinvointiin ja miten toimintaa voitaisiin kohdentaa aina tietyille sektoreille näiden osalta jaksoittain.

Kommentti salista, Mansikka ry

- Rahoittajan edustajana. Meiltä löytyy teemahakuja. Yhtä hyvin voisi olla laajemmin teemoja järjestökentällä, joissa on tiettyjä painotuksia. Parempaa kumpanuutta.

Kommentti salista,

- Yhteisvaikuttavuudesta pohdintaa: järjestöjen on ollut aina tarkoitus nostaa tarkasteluun yhteiskunnallista toimintaa. Leikkausten tullessa tarvitaan etäisyyden ottamista asioihin, jotta voidaan hahmottaa paremmin tärkeät asiat.

Ja tärkeää on ihminen, ja mitkä ovat ne konkreettiset teot johtavat hyvään elämään? Järjestöt myös tekevät näitä asioita näkyviksi.

Pyykkö vastaa:

- Löytyisikö isompia determinantteja, eli löytyisikö enemmän yhteyksiä eri järjestöjen vaikutuksen piirissä olevien avuntarvitsijoiden parista.

Kommentti salista:

- Alueellinen erityispiirre. Ikääntynyt väestö täällä, ja nuoret ovat karanneet muualle. Eli tässä mielessä tuki ja apu ikääntyneille olisi erityisen tärkeää tällä alueella, sillä lapset ja nuoret ovat jossain muualla.

Kommentti salista:

- Tärkeää havainnoida juurisyitä. Järjestöissä otetut kehitysaskleet pitäisi nähdä, jotta julkinen puoli ei tule tuhonneeksi lainsäädännöllä tai muilla poliittisilla päätöksillä aikaisempien vuosien edistystä.

Kommentti salista, Mansikka ry:

- Tarvitaan enemmän toimijoita, jotka tekevät enemmän verkostotyötä.
- Huoli siitä, että lainsäädäntö kumoaa järjestöjen tekemän työn esimerkkinä 3 g verkon purkaminen.

Koonti keskustelun litteroinnista:

- **Vaikuttavuuden mittaaminen ja todentaminen:** Järjestöillä on haasteita todistaa toimintansa vaikuttavuus, koska lopullinen elämänlaadun parantuminen vaatii useiden eri elämän osa-alueiden onnistumista. Pelkkä yhden osa-alueen kehittäminen ei riitä.
- **Järjestöjen yhteisvaikutus ja työnjako:** Yhteinen näkemys eri järjestöjen rooleista on tärkeää, jotta toiminnalla voidaan saavuttaa kokonaisvaltaisia tuloksia. Työnjaon selkeyttäminen ja yhteistyön syventäminen eri toimijoiden välillä ovat avainasemassa vaikuttavuuden tehostamisessa.
- **Järjestöjen rooli julkisten palveluiden täydentäjänä:** Monilla järjestöillä on merkittävä rooli täydentäessään julkisia palveluita.
- **Digitalisaation haasteet ja lainsäädännön vaikutus:** Teknologian kehityksellä on merkittävä vaikutus hyvinvointiin, mutta valtiovallan päätökset, kuten 3G-verkon alasajo, voivat hankaloittaa erityisesti niiden ihmisten elämää, joilla on jo ennestään vaikeuksia digitalisaation kanssa. Myös lainsäädännön päätökset voivat kumota järjestöjen tekemän työn vaikutuksia.

Dia: Minkä avustamista voidaan vähentää ja Olisiko tulevaisuudessa

Kommentti salista:

- Järjestöperhe on eriarvoisessa asemassa, sillä kaikilla ei ole mahdollista saada juridista tukea tai neuvontaa. Kaikilla tulisi olla mahdollisuus saada mm. juridista tukea kilpailutustilanteissa, kun tehdään avustuksilla toimintaa. → resurssiviisuus
- Pienemmät järjestöt jäävät helposti ilman tällaista tukea, koska heillä ei ole taustalla järjestöperhettä tai taloudellisia resursseja

Pyykkö vastaa:

- Varakkaisiin järjestöihin selvityshenkilö kiinnittää huomiota, ja myös sellaisiin toimintoihin, jotka ovat päällekkäisiä.

Kommentti salista:

- Hätä on havahduttanut järjestöjä toimimaan eri tavalla. Täytyy tehdä parempaa työtä voimien yhdistämiseksi, jotta päällekkäisyyksiltä ja sirpalemaisuuodelta vältyttäisiin.
- Lisäksi kommentti hankkeisiin. Me järjestöt olemme niitä toimijoita, jotka voivat reagoida nopeasti toisin kuin julkinen sektori muuttuviin olosuhteisiin. Hankkeet eivät saa tulla pelkästään kirosanaksi. Niillekin on jatkossa tarvetta.

Pyykkö vastaa:

- Haaste hyvien innovaatioiden skaalaamisessa. Tämä on myös kansainvälinen ongelma.

Koonti keskustelun litteroinnista:

- **Järjestöjen eriarvoisuus ja tuen puute:** Kaikilla järjestöillä ei ole samanlaista mahdollisuutta saada tukea, kuten juridista apua tai neuvontaa hankintoihin ja kilpailutukseen. Suuremmilla järjestöillä on usein omia resursseja tai tukea, mutta pienemmät järjestöt jäävät ilman, mikä asettaa ne eriarvoiseen asemaan.
- **Päällekkäisyys ja sirpaleisuus:** Järjestöjen toiminta on osittain päällekkäistä ja sirpaloitunutta, mikä vaikeuttaa tehokasta toimimista. Järjestöjen välillä voisi olla enemmän yhteistyötä, jotta vältettäisiin samojen asioiden tekemistä erikseen.
- **Rahoituksen haasteet ja hankkeiden ongelmallisuus:** Rahoituksen niukkuus ja hankkeiden pirstaleisuus koetaan ongelmallisiksi. Vaikka hankkeet mahdollistavat nopean reagoinnin ja innovoinnin, niiden vaikutus jää usein lyhytaikaiseksi. Innovaatioiden skaalaaminen ja pysyvyyden varmistaminen on haasteellista.

- **Skaalaamisen ja vaikuttavuuden ongelma:** Järjestöjen innovaatioiden skaalaaminen on usein puutteellista. Vaikka hankkeissa kehitetään hyviä malleja, niiden laajempi hyödyntäminen ja levittäminen jää usein vajaaksi. Tarvitaan tehokkaampia mekanismeja hyvien käytäntöjen levittämiseksi laajemmalle.
- **Rakenteellisen tuen tarve:** On tärkeää pohtia, miten rakenteellista tukea voitaisiin lisätä niin, että järjestöillä olisi yhtenäiset mahdollisuudet saada juridista ja hallinnollista apua. Tämä voisi parantaa resurssien käytön tehokkuutta ja vähentää eriarvoisuutta järjestöjen välillä.

Diat: Avustusten suuntaaminen eri toiminnan tasoille ja Suurimmat hyödyt saman toimialan järjestöjen yhdistymisestä + avovastaukset

Kommentti salista, Punainen Risti Savo-Karjalan piiri:

- Edustan ehkä varakkaampaa järjestöä paikallisessa tasolla. Pohditaan jatkuvasti sitä, mikä on se tapa tukea paikallista toimintaa, joka toteutuu paikan päällä myös haja-asutus alueella. Vaikeaa nähdä kehitystä, jossa pienemmät toimijat pystyisivät ilman lopettamisuhkaa enää muuttamaan toimintaansa kustannustehokkaammaksi. Tarvitaan laajempia teemoja, jotta päällekkäisyyksiltä vältyttäisiin. Täytyy huomioida järjestöjen ja eri alueiden erityispiirteet.

Kommentti salista:

- Samoilla linjoilla alueellisista toimista. Yhteistyötä pystytään tekemään taloushallinnossa, ja palvelujen yhdentämisessä.
- Maantieteellisesti ajatellen tällä alueella etäisyydet tuottavat omat haasteensa, jotka tuottavat kuluja.
- Esimerkkejä: OLKA, Lähellä.fi, tilat jne

Kommentti salista:

- Pitäisi olla painotuksia paikallisuudessa. Kun yritettiin saada puhujaa, se ei onnistunut korkeiden matkakustannusten takia. Ne haukkaavat leijonan osa myös budjetista.
- Myös paikallisen toiminnan jalkauttaminen koko toiminta-alueelle on kallista matkakulujen osalta.

Pyykkö vastaa:

- Olen pohtinut juuri alueellisten mahdollisuuksien ja tarpeiden kaavoittamisesta, siten että luodaan mahdollisimman paljon terveyttä.

Muistio 8.10.2024

Kommentti salista, Kirkkopalvelut ry

- Kohderyhmä vaikuttaa merkittävästi siihen, miten toimintaa suunnitellaan ja toteutetaan. Kaikkea ei ole mahdollista hoitaa etänä.

Kommentti salista:

- Suhde valtakunnallisessa, alueellisessa ja paikallisessa vaikuttaisi olevan tasapainossa järjestöjen näkökulmasta. → Kohtaamiset kasvokkain tapahtuvat paikallisesti

Pyykkö vastaa:

- Paikallisen toiminnan toteuttaminen on kaikkein vaikeinta. Ei voi olla niin, että yhdessä kunnassa tarjotaan tukea, mutta naapurikunnassa ei.

Koonti:

- **Paikallisten järjestöjen kohtaamisen merkitys:** Pienissä paikallisjärjestöissä tapahtuu merkittävä osa konkreettisesta kohtaamisesta ja avun tarjoamisesta. Tämä on se taso, jossa yksilöiden ongelmiin vastataan silloin, kun julkinen sektori tai suuret järjestöt eivät pysty auttamaan. Paikallinen toiminta tarjoaa myös järjestöille autonomian tunteen ja mahdollisuuden reagoida nopeasti paikallisiin tarpeisiin.
- **Alueelliset erot ja matkakustannukset:** Alueelliset erot, kuten pitkät etäisyydet ja matkustamisen kalleus, tekevät osallistumisesta ja verkostoitumisesta hankalaa etenkin syrjäseuduilla. Tämä voi aiheuttaa epätasa-arvoa esimerkiksi koulutukseen ja tapahtumiin osallistumisen suhteen. Itä-Suomen järjestöt kokevat nämä haasteet erityisen vahvasti, sillä monien tapahtumien keskittyminen Etelä-Suomeen lisää kustannuksia.
- **Paikallisen ja valtakunnallisen toiminnan tasapaino:** Vaikka paikallisen toiminnan tukeminen on tärkeää, samalla tulisi myös huomioida valtakunnallisten teemojen ja verkostojen merkitys. Paikallinen ja alueellinen verkostoituminen sekä rakenteellisten tukimekanismien luominen ovat keskeisiä, jotta vältettäisiin päällekkäisyyksiä ja resurssien tuhlaamista.
- **Rahoituksen tasapuolisuus:** Rahoituksen tasapuolinen jakaminen alueellisesti ja paikallisesti on haasteellista, etenkin kun väestömäärät ja tarpeet vaihtelevat. Rahoitusjärjestelmän tulisi huomioida alueelliset erot ja mahdollistaa kaikkien järjestöjen toiminta, eikä vain keskittyä niihin alueisiin, joilla on jo vakiintunutta toimintaa.
- **Paikallisen tarpeen ja vaikuttavuuden korostaminen:** Järjestöjen toiminnan vaikuttavuus tulee parhaiten esiin paikallisen tarpeen kautta. Paikallisyhteisöjen tarpeisiin vastaaminen ja paikallinen kohtaaminen ovat järjestöjen

vaikuttavuuden ytimessä, ja tämä tulisi huomioida myös rahoitus- ja tukipäätöksiä tehtäessä.

- **Digitaalisten ratkaisujen ja paikallisuuden yhdistäminen:** Digitaalisten palvelujen kehittäminen voi osaltaan tukea paikallistoimintaa, mutta varsinaiset kohtaamiset ja yhteisön luominen tapahtuvat usein paikallisesti. Digitaalisten ratkaisujen ja fyysisen paikallistoiminnan yhdistäminen voi auttaa luomaan vaikuttavampia ja kustannustehokkaampia malleja.

Dia : Suurimmat esteet saman toimialan järjestöjen yhdistymiselle + avovastaukset

Kommentti salista:

- Yhdistymisen lisäksi kasvava yhteistyö olisi merkittävää.
- Miten saataisiin pysyvä maakunnallinen tukiyhdistys. Järjestöjen välistä yhteistyötä pitäisi kehittää erityisesti maakuntatasolla.

Pyykkö:

- Nostaa esille kohdennetun rahan yhdistysten yhdistämisprosessille.

Kommentti salista:

- Hyvä esimerkki löytyy Pohjois-Karjalan sosiaaliturvayhdistys ja Keski-Suomen yhteisöjenkeskus. Tällä voitaisiin vähentää yksittäisiin yhdistyksiin kohdistuvaa taakkaa. → Benchmarkkaus

Kommentti salista:

- Kysymys: tätä työtä on tehty jo kaikissa järjestöissä, kuinka toimintaa voidaan tehdä kustannustehokkaammaksi. Löytyy monia yhteistyön areenoita ja mittareita jo tällä hetkellä. Valtakunnallinen yhteistyö on merkityksellistä toimijoilleen itselleen, ei pelkästään taloudellisten syiden takia. Yhteisö on kuntasektorille myös: Kuinka rahoittaja huomioi jo tehdyt sopeutustoimet kustannustehokkuuden suhteen?

Pyykkö vastaa:

- Jos selvityshenkilön ajatukset ovat yhdenmukaiset kentän kanssa, niin ne, jotka ovat jo tehneet kustannustehokkuustoimia hyötyvät myös siitä tulevaisuudessa.

Koonti keskustelun litteroinnista:

- **Yhteistyö ja synergia järjestöjen välillä:** Järjestöjen yhteistyötä voidaan kehittää huomattavasti ilman, että ne yhdistyvät virallisesti. Eri toimialojen, kuten eläke-, mielenterveys- ja nuorisjärjestöt, voivat tehdä tiivistä yhteistyötä säilyttäen silti itsenäisyytensä. Yhteinen tavoite on luoda maakunnallisia

tukiorganisaatioita, jotka edistävät monialaisia yhteistyöverkostoja ja koordinoivat järjestöjen toimintaa tehokkaammin.

- **Maakunnallisen yhteistyön mahdollisuudet:** Maakunnallinen yhteistyö nähdään tärkeänä siksi, että maakunnat ovat keskenään erilaisia. Maakuntatasolla toimiva koordinoitiresurssi voisi edistää järjestöjen yhteistyötä, vähentää hallinnollisia kuluja ja lisätä vaikuttavuutta. Yhteiset ICT-järjestelmät, tavoitteet ja mittarit voivat auttaa järjestöjä kehittämään toimintaansa ja vertailemaan tuloksiaan keskenään, mikä myös tukee rahoituksen hakemista ja toimintansa perustelemista rahoittajille.
- **Etäisyyksien ja matkakustannusten haasteet:** Etenkin syrjäseuduilla toimivilla järjestöillä matkakustannukset ovat merkittävä kuluerä, mikä vaikeuttaa sekä verkostoitumista että asiantuntijoiden saamista paikalle. Tämä asettaa järjestöt eriarvoiseen asemaan. Ratkaisu voisi olla rahoituksen myöntäminen niin, että huomioidaan järjestöjen alueelliset erityispiirteet ja matkakustannukset.

Dia: Miten järjestöjen välistä yhteistyötä voidaan edistää parhaiten + avovastaukset ja Tärkeimmät valtionavustuksia korvaavat/täydentävät resurssien hankkimistavat + avovastaukset

Kommentti salista:

- Kiitos diojen rehellisyydestä. Kateus on suurimpia esteitä järjestöjen yhdistymisen suhteen.

Pyykkö vastaa:

- Henkilökemiat vaikuttavat yllättävän paljon negatiivisesti yhteistyöhön, ja eripuraiset näkemykset eri järjestöjen välillä.

Kommentti salista:

- Kun on tehty samanlaista päällekkäistä toimintaa, niin tämä dia ehkä selvittää, että miksi näin on päässyt käymään.

Kommentti salista:

- Tarvitaan systemaattisempaa ohjausta.

Pyykkö vastaa:

- Jos koalition muodostuminen ei tunnu oikealta tavalta vastata muutospaineeseen, niin Pyykkö toivoo, että järjestöt itse ehdottaisivat jotain muuta vaihtoehtoista toimintatapaa.

Kommentti salista:

- Olen saanut useampia yhteydenottoja haasteita, kun on yritetty kommunikoida rahoittajan kanssa. Toiminnanjohtajat tarvitsevat tukea tähän

Muistio 8.10.2024

rahoitushakemusten eteenpäin viemiseen. Nyt olisi otollinen aika tehdä sukupolven vaihdosta ja tarjota parempaa tukea.

Pyykkö vastaa:

- Halua löytyy toteuttaa parempaa tukea, ja näitä konkreettisia ehdotuksia ja tukikeinoja myös laitetaan ylös.

Kommentti salista:

- Yhteistyötä pitäisi saada laajemmallakin kentällä kuin vain sotekentällä. Ministeriöiden pitäisi tehdä kanssa keskenään parempaa yhteistyötä, jotta politiikasta tuleva ohjaus ja muutokset olisivat yhdenmukaisempia.

Kommentti salista:

- Alueellisesti yritys yhteistyön tai muiden toimijoiden kanssa yhteistyön tekeminen ei tarjoa laajoja mahdollisuuksia Pohjois-Savossa ja -Karjala alueella. Tarvitaan julkista apua ja tukea.

Koonti keskustelun litteroinnista;

Yhdistymiset ja yhteistyö: Yhdistymisten pohtiminen on tärkeää, ja keskustelussa korostui tarve saada apua yhdistymisprosessien hallintaan. Maakunnalliset järjestökoordinaattorit voisivat auttaa yhdistämisessä ja yhteistyön kehittämisessä. Tämä voisi olla myös keino vähentää päällekkäisyyksiä ja parantaa resurssien käyttöä. Järjestöille voisi tarjota lainopillista tukea ja neuvontaa, jotta yhdistymisprosessit etenevät sujuvammin. Tämän tuen avulla järjestöt voisivat välttää virheitä ja tuntea olonsa varmemmaksi yhteistyössä

Maakunnalliset järjestökumppanit: Maakunnallisten kumppanien etsiminen voisi helpottaa järjestöjen avustusten hakemista ja yhteistyön kehittämistä. Monet järjestöt kaipaavat ohjausta ja tukea yhteistyön aloittamiseen.

Muistion laati

Essi Saarela, Tukipilari

Onni Aalto, Itä-Suomen yliopisto